

¹ Бельский К. С. Феноменология административного права / К. С. Бельский. – Смоленск, 1995. – С. 8.

² Адміністративне право України. Академічний курс : підруч. : у 2 т. / ред. колегія: В. Б. Авер'янов (голова). – К. : Юридична думка, 2004. – Т. 1. Загальна частина. – 2004. – С. 18–19.

³ Айрих В. А. Возникновение науки полицейского права: новые штрихи к старому портрету / В. А. Айрих // Вопросы права и политики. – 2014. – № 10. – С. 48–49.

⁴ Антологія міжнародного поліцейського права (Історія. Предмет. Методи. Норми. Класифікація) : у 2 т. / за заг. ред. Ю. І. Римаренка (керівник), В. В. Коваленка, В. І. Олефіра та ін. – Херсон : Айлант, 2010. – Т. 1. Від камералістики до поліцейської, 2010. – С. 10.

⁵ Антологія української юридичної думки : в 6 т. / редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова) та ін. ; упоряд.: Ю. І. Римаренко, В. Б. Авер'янов, І. Б. Усенко ; відп. ред. Ю. І. Римаренко, В. Б. Авер'янов. – К. : Вид. Дім «Юрид. книга», 2003. – Т. 5. Поліцейське та адміністративне право, 2003. – С. 77.

⁶ Класичний феномен адміністративного права (Росія) / Д. О. Безубов, В. О. Заросило, М. М. Коренева, Р. П. Панасюк, С. А. Подоляка, О. С. Федченко. – К. : «МП Леся», 2015. – С. 22.

⁷ Лазорин К. Б. Формирование полицейского государства в странах Европы в XVIII–XIX веках / К. Б. Лазорин // Пробелы в российском законодательстве / К. Б. Лазорин : [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://cyberleninka.ru/article/n/formirovaniye-politseyskogo-gosudarstva-v-stranah-evropy-v-xviii-xix-vekah>

⁸ Петров С. В. Адміністративно-господарське право як підгалузь адміністративного права України : дис. ... докт. юрид. наук : спец. 12.00.07. / С. В. Петров : [Електронний ресурс]. – Режим доступа : law.univ.kiev.ua/images/stories/Lit/kaf_admin/10.docx

Резюме

Панасюк Р. П. Камералістика в системі регулювання господарських правовідносин.

У статті розглядається історія виникнення та розвитку камералістики, виділяються декілька етапів становлення камералістики як правової науки. Також приділяється увага аналізу ролі камералістики в системі регулювання господарських правовідносин. Автор робить висновок, що саме камеральне право мало значний вплив на становлення господарського права.

Ключові слова: камералістика, адміністративне право, господарське право, історіографія, державне управління.

Резюме

Панасюк Р. П. Камералистика в системе регулирования хозяйственных правоотношений.

В статье рассматривается история возникновения и развития камералистики, выделяются несколько этапов становления камералистики как правовой науки. Также уделяется внимание анализу роли камералистики в системе регулирования хозяйственных правоотношений. Автор делает вывод, что именно камеральное право имело значительное влияние на становление хозяйственного права.

Ключевые слова: камералистика, административное право, хозяйственное право, государственное управление.

Summary

Panasiuk R. Cameralistics in the regulation of economic legal relations.

In the article the history and development of cameralistics, there are several stages of cameralistics as legal science. Also, the analysis focuses role cameralistics in the regulation of economic relations. The author concludes that it is the right desk had a significant influence on the formation of business law.

Key words: administrative law, commercial law, public administration.

УДК 347.73:336.743

М. А. ПОЖИДАЄВА

Марія Анатоліївна Пожидаєва, кандидат юридичних наук, доцент, доцент Київського університету імені Бориса Грінченка

ПЕРЕХІД ВІД ВАЛЮТНИХ ОБМЕЖЕНЬ ДО ПРАВОВОЇ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ ЯК СПРИЯТЛИВА УМОВА ДЛЯ ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ПЛАТІЖНИХ СИСТЕМ В УКРАЇНІ

Останнім часом у контексті євроінтеграційних процесів в Україні однією з актуальних та поширених тем загального обговорення стала валютна лібералізація, яку пов'язують з пом'якшенням валютної політики України шляхом поступового зняття обмежень на валютні операції. Все це супроводжується тенденцією до створення сприятливих умов для вільного руху капіталу в умовах глобалізації світової економіки та запобігання кризовим фінансово-валютним явищам.

З метою нормальної організації грошового обігу в країні та створення адекватних правових умов організації валютних відносин передбачена лібералізація фінансових ринків та набуття режиму внутрішнього

ринку з ЄС у сфері фінансових послуг. Для реалізації цього впроваджуються норми і положення Комплексної програми розвитку фінансового сектору України до 2020 року, затвердженої постановою Правління Національного банку України (далі – НБУ) від 18 червня 2015 р. № 391, з урахуванням рішення Правління НБУ від 16 січня 2017 р. № 28, згідно з яким відбувся перегляд строків реалізації заходів Програми та внесені відповідні уточнення і зміни щодо їх проведення. Згідно з цією Програмою на НБУ, Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку (далі – НКЦПФР), Міністерство фінансів України, Державну фіскальну службу України покладено завдання створити умови для вільного руху капіталу. Для реалізації однією з таких умов має стати лібералізація правового режиму валютних операцій шляхом поетапного скасування наявних регуляторних обмежень на вільний транскордонний рух капіталу до 30 вересня 2018 року. Під час такого переходу від тимчасових та постійних валютних обмежень до правової регламентації буде відбуватись і лібералізація можливостей користувачів та учасників платіжних систем у здійсненні валютних операцій, що безпосередньо покращуватиме інвестиційний клімат в Україні.

У публікаціях загальним питанням правового регулювання валютних відносин приділено чимало уваги представниками вітчизняної юридичної науки, зокрема Е. А. Алісовим, Ж. В. Завальною, А. М. Іскоростенським, О. А. Костюченком, Л. М. Кравченко, В. П. Нагребельним, М. В. Старинським та іншими. Разом із тим, на сьогодні ретельної розробки потребує правова регламентація порядку здійснення валютних операцій відповідно до Концепції нової моделі побудови валютного регулювання в Україні, дорожня карта якої з її поетапним запровадженням була презентована 1 грудня 2016 р. НБУ на його офіційному сайті¹. Дана Концепція відповідає Директиві ЄС 88/361/ЄЕС про вільний рух капіталу². та Угоді про асоціацію між Україною та ЄС³.

З метою створення максимально сприятливих умов для здійснення резидентами зовнішньоекономічної діяльності, залучення іноземного капіталу в Україну відбувається лібералізація національного валютного законодавства шляхом поступового зняття валютних обмежень на операції, пов'язані з рухом капіталу. Водночас це вимагає й публічного валютного контролю за дотриманням приписів, до яких вносяться відповідні зміни про пом'якшення валютного регулювання на рівні чинного законодавства.

Метою даної статті є розкриття та визначення впливу лібералізації валютного регулювання на розвиток діяльності платіжних систем в Україні.

Як відомо, валютне регулювання не може проводитися у відриві від реалізації довгострокової економічної політики держави. Сьогодні Україна потребує інвестиційних ресурсів для модернізації економіки, тому одне із головних завдань валютного регулювання – це запобігти непродуктивному відтоку капіталу за кордон, збільшити обсяги іноземних інвестицій та остаточно ліквідувати негативні наслідки валютно-фінансової кризи 2014 р. за допомогою використання різних інструментів валютної політики держави.

Відповідно до ст. 147 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС від 27 червня 2014 р. протягом перших чотирьох років з дати набрання чинності цією Угодою Сторони вживають заходів щодо створення необхідних умов для подальшого поступового застосування правил ЄС про вільний рух капіталу. До кінця п'ятого року з дати набрання чинності цією Угодою Комітет з питань торгівлі розглядає вжиті заходи та визначає умови подальшої лібералізації.

Згідно зі ст. 146 Угоди про асоціацію у разі, якщо за особливих обставин платежі та рух капіталу між сторонами спричиняють або загрожують спричинити серйозні труднощі з точки зору реалізації операцій курсової або грошово-кредитної політики в Україні або одній чи декількох державах-членах Європейського Союзу, відповідні сторони можуть вдаватися до спеціальних заходів щодо руху капіталу між ЄС та Україною на термін, що не перевищує шість місяців, якщо такі заходи вкрай необхідні. Сторона, яка вживає захисні заходи, повинна негайно інформувати іншу сторону про прийняття такого заходу та надавати, наскільки це можливо, часові рамки скасування таких заходів.

Також ст. 3 Директиви ЄС 88/361/ЄЕС про вільний рух капіталу дозволяє державам-членам ЄС застосовувати захисні тимчасові обмежувальні заходи у виняткових випадках, коли короткотермінові рухи капіталу великого розміру вносять значну напругу на ринки іноземних валют та ведуть до серйозних розладів у здійсненні грошової політики і політики валютних курсів будь-якої держави-члена. За загальним правилом ст. 1 Директиви забороняє обмеження руху капіталу, що здійснюється між громадянами, які постійно проживають в державах-членах ЄС. При цьому ст. 7 даної Директиви зазначає, що рух капіталу в або з третій країн країни-члени намагаються організувати так само, як і з резидентами інших держав-членів ЄС.

Отже, європейські стандарти і вимоги щодо забезпечення вільного руху капіталу передбачають режим вільного здійснення валютних операцій. Разом з тим особи, що відмивають брудні гроші або фінансують тероризм, у здійсненні своєї злочинної діяльності можуть скористатись свободою переміщення капіталу та свободою надання фінансових послуг, які забезпечує інтегроване фінансове середовище ЄС. У зв'язку з цим та дотриманням Міжнародних стандартів з протидії відмиванню грошей та фінансуванню тероризму і розповсюдженню зброї масового знищення, ухвалених FATF у лютому 2012 р. («переглянуті Рекомендації FATF»), Європейський Парламент та Рада Європейського Союзу ухвалили четверту Директиву (ЄС) 2015/849 про запобігання використанню фінансової системи для відмивання грошей та фінансування тероризму, що вносить зміни до Регламенту (ЄС) № 648/2012 Європейського Парламенту та Ради і припиняє дію Директиви 2005/60/ЄС Європейського Парламенту та Ради і Директиви Комісії 2006/70/ЄС з 26 червня 2017 року. Варто зазначити, що імплементація цієї четвертої Директиви є невід'ємною складовою євроінтеграційних процесів у рамках Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

З метою запобігання незаконним фінансовим операціям, пов'язаним з легалізацією злочинних доходів, компетентні органи держав-членів ЄС здійснюють постійний моніторинг валютно-обмінних та/або розрахункових операцій, які перевищують певне порогове значення суми для клієнта або для однієї операції, незалежно від того, чи відповідна операція здійснюється у вигляді однієї або кількох пов'язаних операцій. Відповідно до ч. 5 ст. 2 Директиви (ЄС) 2015/849 таке порогове значення встановлюється на національному рівні залежно від виду фінансової діяльності та має бути досить низьким, щоб забезпечувати непрактичність і неефективність відповідних видів фінансових операцій для відмивання коштів або фінансування тероризму, і повинно становити не більше ніж 1000 євро. При цьому держави-члени ЄС запроваджують заходи дієвого моніторингу на основі оцінки ризиків або вживають інші відповідні заходи, щоб запобігти зловживанню винятками, наданими на підставі рішень, прийнятих відповідно до ст. 2 даної Директиви.

На відміну від граничної суми фінансової операції, мінімальний розмір якої визначено Директивою (ЄС) 2015/849 для обов'язкового фінансового моніторингу та перевищує 1000 євро, еквівалентним 28910 грн за офіційним курсом НБУ станом на 21 березня 2017 р.⁴, український законодавець установив розмір, який дорівнює чи перевищує 150 000 гривень (для суб'єктів господарювання, які проводять лотереї або проводять та надають можливість доступу до азартних ігор у казино, будь-яких інших азартних ігор, у тому числі електронне (віртуальне) казино – 30 000 грн) або в іноземній валюті, банківських металах, інших активах, що є еквівалентними зазначеним сумах у національній валюті України (див. ст. 15 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 14 жовтня 2014 р.). Таким чином, сума фінансової операції, яка підлягає обов'язковому фінансовому моніторингу згідно з чинним законодавством України, понад втричі перевищує європейський стандарт визначення такої суми фінансової операції. Використання великих сум фінансових операцій при розрахунках містить високу небезпеку відмивання грошей та фінансування тероризму. З метою підвищення пильності та зменшення ризиків, що можуть виникати при таких платежах, український законодавець повинен знизити порогове значення фінансової операції, яка підлягає обов'язковому фінансовому моніторингу, відповідно до вимог ЄС.

Погоджуючись з науковою позицією А. М. Іскоростенського щодо ефективності застосування безвиїзного фінансового моніторингу звітної інформації, яка повинна надходити від суб'єктів валютних операцій та інших державних органів, спостереження, аналізу та інспектування (застосовується у разі виявлення фактів очевидних правопорушень або недостовірної звітності)⁵, слід зазначити, що саме ліберальному або умовно вільному режимам валютного регулювання притаманно звітування суб'єктів валютних правовідносин у сфері руху капіталів.

Водночас цілі захисту суспільства від злочинів і забезпечення стабільності та цілісності фінансової системи ЄС повинні бути збалансовані стосовно потреби в створенні регуляторного середовища, що б дозволяло компаніям розвивати свій бізнес, не зіштовхуючись із непропорційними витратами, пов'язаними з необхідністю дотримання регуляторних вимог.

В Україні у межах початкового етапу впровадження нової моделі валютного регулювання відбувається валютна лібералізація шляхом поступового скасування адміністративних тимчасово антикризових та постійних валютних обмежень (з прив'язкою до макроекономічних передумов). У даному випадку до уваги беруться визначені на офіційному сайті НБУ у Концепції нового валютного регулювання фактори:

– відносно стійка макроекономічна ситуація (низька інфляція, фіскальна дисципліна, економічне зростання);

– відсутність суттєвих розривів у платіжному балансі;

– ефективна монетарна політика;

– діюча програма з МВФ;

– дотримання режиму гнучкого валютного курсу, що буде важливим інструментом згладжування зовнішньоекономічних шоків⁶.

Ці показники відображають відносну макроекономічну та фінансову стабільність за відсутності стану кризових явищ. При цьому послаблення тимчасових обмежень не має призводити до виходу інфляції за межі цілей НБУ. Крім того, за недостатньо високо рівня міжнародних резервів у випадку наявності надлишкової пропозиції валюти на міжбанківському валютному ринку Національний банк повинен кожного разу обирати між послабленням тимчасових обмежень та купівлею валюти для нарощування резервів⁷.

Так, відповідно до ч. 4 ст. 145 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС за відсутності крайніх випадків (особливих обставин, наприклад, кризових явищ) забороняється введення будь-яких нових обмежень на рух капіталу і поточні платежі між резидентами України та держав-членів ЄС, а також робити існуючі умови більш обмежувальними.

Щодо зняття адміністративних обмежень стосовно операцій з експорту послуг з метою підвищення експортного потенціалу нашої країни було прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо усунення адміністративних бар'єрів для експорту послуг)» від 3 листопада 2016 р., який набув чинності 3 грудня 2016 року. Були внесені суттєві зміни до ч. 2 ст. 6 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність». Так, у разі експорту послуг (крім транспортних) зовнішньоекономічний договір (контракт) може укладатися шляхом прийняття публічної пропозиції про угоду (оферти) або шляхом обміну електронними повідомленнями, або в інший спосіб, зокрема шляхом виставлення рахунка (інвойсу), у тому числі в електронному вигляді, за надані послуги.

Згідно з ч. 3 ст. 1 Закону України «Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті», подаючи документи до банку, експортери можуть не перекладати українською мовою документи, у тому числі рахунків (інвойс), викладені англійською мовою або іншою іноземною мовою з одночасним викладенням українською (англійською) мовою.

Відповідно до абз. 8 ч. 2 ст. 9 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» первинні документи, складені в електронній формі, застосовуються у бухгалтерському обліку за умови дотримання вимог законодавства про електронні документи та електронний документообіг.

Згідно з зазначеними вище змінами, внесеними до національного законодавства у сфері лібералізації валютного регулювання, НБУ також вніс відповідні зміни, які спрощують проведення операцій з експорту послуг та затверджені постановою Правління НБУ від 30 грудня 2016 р. № 419 «Про затвердження Змін до Інструкції про порядок здійснення контролю за експортними, імпортними операціями» (набули чинності з 3 січня 2017 р.). Позитивно якісною особливістю цих змін є те, що відтепер резиденти, які здійснюють експорт послуг (крім транспортних і страхових), прав інтелектуальної власності, авторських та суміжних прав, не повинні будуть дотримуватися законодавчо встановленого строку розрахунків за цими операціями (зараз такий строк становить 120 днів). Також банки зможуть використовувати копії документів, у тому числі рахунків (інвойс), в електронній формі для валютного контролю за експортно-імпортними операціями резидентів. Для цього резидент повинен буде відсканувати оригінал документа на паперовому носії інформації та засвідчити його електронним цифровим підписом (для юридичних осіб – підписом уповноваженої особи)⁸.

Здійснюючи подальшу лібералізацію валютних операцій, наприкінці лютого 2017 р. НБУ переглянув підходи до ліцензування операцій фізичних осіб з розміщення коштів на закордонних рахунках та здійснення інвестицій за межі України, а також спростив процедуру проведення операцій клієнтів банків із купівлі іноземної валюти/перерахування коштів за межі України на користь нерезидентів шляхом внесення змін до окремих нормативно-правових актів НБУ⁹.

З метою попередження ризикових валютних операцій на банківському ринку України НБУ змінює порядок контролю за такими операціями шляхом затвердження у новій редакції Інструкції про порядок формування уповноваженими банками інформаційного файлу постановою Правління НБУ від 28 лютого 2017 р. № 15, яка набрала чинності з 22 березня 2017 року.

Водночас у зв'язку з наявністю ризиків для цінової та фінансової стабільності продовжують діяти такі тимчасові обмеження на грошово-кредитному та валютному ринках: обов'язковий продаж надходжень в іноземній валюті на користь юридичних осіб на рівні 65 %; 120-денний строк розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів; одноденний строк резервування гривні для купівлі іноземної валюти на міжбанківському валютному ринку; заборона на дострокове погашення кредитів від нерезидентів; купівля готівкової валюти фізичними особами на суму до 12 тис. грн в день; ліміт на зняття готівки з валютного рахунку на суму до 250 тис. грн в день тощо. Ці антикризові обмеження при здійсненні валютних операцій, встановлені безстроковою постановою Правління НБУ «Про врегулювання ситуації на грошово-кредитному та валютному ринках України» від 13 грудня 2016 р. № 410, діють до прийняття НБУ окремої постанови Правління НБУ за умови відсутності ознак нестійкого фінансового стану банківської системи, обставин, що загрожують стабільності банківської та/або фінансової системи України.

Щодо обов'язкового продажу надходжень в іноземній валюті та граничного строку для розрахунків за операціями експорту та імпорту товарів, ці дві вимоги (п. 1 та п. 2 зазначеної вище постанови) встановлюються на строк шість місяців до 15 червня 2017 р. та можуть бути змінені достроково або подовжені в разі необхідності.

Отже, подальше послаблення валютних обмежень безпосередньо залежить від наявності сприятливих передумов в українській економіці. При цьому розпочата у липні 2015 р. лібералізація валютного законодавства України передбачає як кінцевий позитивний її результат – відносну свободу здійснення валютних операцій у межах правової регламентації, що безпосередньо впливає на ефективність, оперативність, безпечність, зручність платіжних систем та стимулює їх подальший розвиток з необхідністю імплементації основних положення міжнародних стандартів ISO 13616 (IBAN) та ISO 20022 у національне законодавство¹⁰.

Виконанню транскордонних платежів надавачами платіжних послуг сприяє використання Міжнародного номера банківського рахунку (далі – IBAN) та Ідентифікаційного коду банку (далі – BIC), який є унікальним ідентифікатором банку та використовується в платіжних документах. Концепція IBAN була розроблена Європейським Комітетом з Банківських Стандартів (ECBS) та Міжнародною Організацією Стандартизації (ISO) та затверджена як міжнародний стандарт ISO 13616. Офіційним реєстратором стандарту IBAN є компанія SWIFT. IBAN було створено з метою використання у практиці міжнародних розрахунків¹¹.

Номер рахунку IBAN слід обов'язково зазначати в міжнародних переказах до країн ЄС. IBAN використовується в міжнародних та національних електронних платіжних документах, де потрібно вказувати номер рахунку платника та/або отримувача коштів.

У 2008 р. Робочою групою Асоціації УкрСВІФТ було розроблено документ «Положення про правила формування IBAN (міжнародного банківського номера рахунку) в Україні». Даний документ був переданий до Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики (Держспоживстандарт) для його затвердження у якості національного стандарту – Настанови (ДСТУ-Н). Відповідно до наказу Голови Держстандарту України від 11 жовтня 2010 р. № 454 Настанова про правила формування міжнародного номера банківського рахунку (IBAN) в Україні була затверджена з наданням чинності з 1 січня 2011 ро-

ку. Але єдиний формат IBAN для України було затверджено у 2016 році. Електронний формат українського IBAN має відповідний алгоритм формування у вигляді 29 буквено-цифрових символів (наприклад, UA853996220000000260012335661)¹².

Використання IBAN у платіжних дорученнях дає змогу:

- забезпечити можливість прискореного, повністю автоматичного (STP) проходження міжнародного платежу на рахунок клієнта;
- знизити кількість помилкових зарахувань та пов'язаних із цим розслідувань;
- знизити собівартість операцій обробки міжнародних платежів для банків та, як наслідок, вартість платежів для клієнтів¹³.

Так, переказ грошей з однієї країни ЄС в іншу з використанням коду IBAN зазвичай коштує стільки ж, скільки і переказ усередині країни. На сьогодні використання IBAN в Україні є необов'язковим і залежить від конкретного банку. Станом на кінець 2016 р. в Україні при відкритті рахунку видавали IBAN клієнтам АСВІО Банк, ВТБ Банк, Банк ГРАНТ, КОМІНВЕСТБАНК, ПІРЕУС Банк, ПриватБанк, РАДАБАНК¹⁴.

Міжнародний стандарт ISO 20022 є методом, якого можна дотримуватись при створенні стандартів для обміну фінансовими повідомленнями. Глобальний та відкритий стандарт ISO 20022 сприяє створенню нових послуг і покращенню автоматизації наскрізної обробки (STP – straight-through processing) міжнародних платежів¹⁵.

Разом із тим, з метою створення належних умов для ефективного функціонування платіжного ринку України Комплексною програмою розвитку фінансового сектору України до 2020 року передбачено максимальні терміни впровадження заходів щодо її виконання. Так, до 31 грудня 2019 р. заплановані імплементація основних положень міжнародних стандартів ISO 13616 (IBAN) та ISO 20022, створення рівних умов функціонування платіжних систем на ринку України, збільшення безготівкових розрахунків шляхом впровадження інноваційних платіжних продуктів, розвитку електронних платежів та їх інфраструктури, лібералізації податкового законодавства для торговців, а також удосконалення оверсайта платіжних систем у частині управління ризиками та поширення його на інші інфраструктури фінансового ринку з урахуванням Принципів для інфраструктур фінансового ринку Банку міжнародних розрахунків тощо.

Також варто зауважити, що для повного переходу до більш ліберальної моделі валютного регулювання замість жорсткого валютного регулювання потрібно запровадити досконале податкове регулювання. Воно має базуватись на рекомендаціях міжнародної організації ОЕСР (Організація економічного співробітництва та розвитку) з протидії розмиванню податкової бази та переміщенню прибутків за кордон (від англ. «Base erosion and Profit Shifting» – BEPS) та єдиного стандарту автоматичного обміну фінансовою інформацією з фіскальними органами інших країн. На сьогодні за ініціативи НБУ Комітет Верховної Ради з питань податкової та митної політики активно працює над двома законопроектами у сфері податкового регулювання, які враховують рекомендації ОЕСР та передбачають приєднання України до механізму автоматичного обміну податковою інформацією¹⁶.

Підсумовуючи викладене вище, можна зробити висновок, що валютна лібералізація, ефективне податкове регулювання та подальший розвиток платіжних систем в Україні створять сприятливі умови для вільного руху капіталу та інтеграції нашої держави до внутрішнього ринку ЄС.

¹ Національний банк презентував концепцію нової моделі валютного регулювання. : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=40253803 ; Концепція нового валютного регулювання, Київ, 01.12.2017 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=40253908>

² Щодо імплементації статті 67 Договору : Директива Ради (88/361, ЄС) від 24 червня 1988 р. : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_182

³ Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони : Закон України від 16 вересня 2014 р. // Офіційний вісник України. – 2014. – № 75. – Т. 1. – Ст. 2125.

⁴ Офіційний курс гривні щодо іноземних валют : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://bank.gov.ua/control/uk/currency/detail/currency?period=daily>

⁵ *Искоростенський А. М.* Правове регулювання валютних відносин в Україні / А. М. Искоростенський. – Ірпінь, 2008. – 234 с. – С. 161.

⁶ Концепція нового валютного регулювання, Київ, 01.12.2017 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=40253908>

⁷ Національний банк презентував концепцію нової моделі валютного регулювання : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=40253803

⁸ Національний банк усунув адміністративні бар'єри для операцій з експорту послуг. Прес-реліз від 30 грудня 2016 р. : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=41706645&cat_id=55838

⁹ Національний банк спростив закордонні операції українців. Прес-реліз від 24 лютого 2017 р. : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=44506364&cat_id=55838 ; Національний банк спростив клієнтам банків процедуру проведення валютних операцій. Прес-реліз від 1 березня 2017 р. : [Електронний ресурс]. – Режим доступу https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=44753337&cat_id=55838

¹⁰ Оновлена Комплексна програма розвитку фінансового сектору України до 2020 року : постанова Правління Національного банку України від 18 червня 2015 р. № 391 (у редакції рішення Правління НБУ від 16 січня 2017 р. № 28) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=32802659

¹¹ Український стандарт IBAN. URL: [Електронний ресурс]. – Режим доступу http://www.ukrswift.org/untitled-csof?lang_id=2&menu_id=35

¹² Положення про правила формування IBAN (міжнародного банківського номера рахунку) в Україні. Підготовлено Робочою групою Асоціації «УкрСВІФТ», 2008. URL: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://media.wix.com/ugd/b74875_2abe2d66e20147479044e44375be0f21.pdf

¹³ Там само.

¹⁴ Перелік українських банків, які вже видають IBAN клієнтам : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrswift.org/banki-sho-vidayut-iban?lang_id=2&menu_id=35

¹⁵ ISO 20022 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrswift.org/iso-20022?lang_id=2&menu_id=35

¹⁶ Національний банк презентував концепцію нової моделі валютного регулювання. Прес реліз від 1 грудня 2016 р. : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=40253803&cat_id=55838

Резюме

Пожидаєва М. А. Перехід від валютних обмежень до правової регламентації як сприятлива умова для ефективного функціонування платіжних систем в Україні.

У статті розглядається лібералізація валютного регулювання та визначається її вплив на розвиток діяльності платіжних систем в Україні. Автор вивчає міжнародні та європейські стандарти і вимоги щодо забезпечення вільного руху капіталу, які передбачають режим вільного здійснення валютних операцій. Робиться ряд висновків про необхідність переходу від тимчасових та постійних валютних обмежень до правової регламентації, під час чого буде відбуватись і лібералізація можливостей користувачів та учасників платіжних систем у здійсненні валютних операцій.

Ключові слова: валютна лібералізація, валютне регулювання, валютні обмеження, правова регламентація, платіжні системи.

Резюме

Пожидаєва М. А. Переход от валютных ограничений к правовой регламентации как благоприятное условие для эффективного функционирования платежных систем в Украине.

В статье рассматривается либерализация валютного регулирования и определяется ее влияние на развитие деятельности платежных систем в Украине. Автор изучает международные и европейские стандарты, требования по обеспечению свободы перемещения капитала, которые предусматривают режим свободного осуществления валютных операций. Делается ряд выводов о необходимости перехода от временных и постоянных валютных ограничений к правовой регламентации, во время чего будет происходить и либерализация возможностей пользователей и участников платежных систем в осуществлении валютных операций.

Ключевые слова: валютная либерализация, валютное регулирование, валютные ограничения, правовая регламентация, платежные системы.

Summary

Pozhydaeva M. The transition from currency restrictions to legal regulation as a favorable condition for effective functioning of payment systems in Ukraine.

The article discusses the liberalization of currency regulation and defines its influence to development of activities of payment systems in Ukraine. The author investigates International and European standards, requirements for providing of capital movements, which are made provisions liberalized regime of currency control and free realization of capital currency operations. The author formulates a number of conclusions about the need for the transition from interim and permanent currency restrictions to legal regulation. At the same time it will happen the liberalization of capabilities for currency operations realization of users and participants of payment systems.

Key words: currency liberalization, currency regulation, currency restrictions, legal regulation, payment systems.